

BESKÆFTIGELSES- UNDERSØGELSE 2012

INDHOLDSFORTEGNELSE	
RESUMÉ	3
BESKÆFTIGELSEN I FINANSSEKTOREN	4
Pengeinstitutter på skrump	4
Mindre bevægelser i pensions- og forsikringsselskaber	4
IT eneste område i vækst	5
PERSONALEOMSÆTNING	5
REKRUTTERING AF FINANSMEDARBEJDERE	6
Elever og nyuddannede	7
Sværhedsgrad af rekruttering	9
AFSKEDIGELSER	11
EN SEKTOR I FORANDRING	11
Medarbejdernes profil	12
Brug af seniordeltid	13
OM UNDERSØGELSEN	15

RESUMÉ

Beskæftigelsen i finanssektoren fortsætter med at falde. Det forgangne år er beskæftigelsen faldet med ca. 1.400 medarbejdere i penge- og realkreditinstitutter, mens den er steget med ca. 175 medarbejdere i pensions og forsikringsselskaberne. Det kommende år forventer pengeinstitutterne yderligere nedgang i beskæftigelsen på 2.400 medarbejdere, pensions- og forsikringsselskaberne forventer at blive 300 medarbejdere færre, og realkreditinstitutterne forventer uændret beskæftigelse. Kun IT-delen af FA's medlemskreds forventer samlet set en beskæftigelsesfremgang det kommende år.

Beskæftigelsesnedgangen er et resultat af, at der fratræder flere medarbejdere end der tiltræder i virksomhederne. Ansættelserne er imidlertid ikke gået helt i stå, om end der har været færre det forgangne år end året før. Det seneste år er der således rekrutteret 2.150 medarbejdere i pengeinstitutterne, 500 i realkreditinstitutterne, 500 i pensionsselskaberne, 1.500 i forsikringsselskaberne og 200 i IT-virksomhederne.

En del af de ny-rekrutterede medarbejdere er elever og nyuddannede. Elevindtaget har været faldende siden 2006, til gengæld ansættes der nu flere finansøkonomere end elever, og også finansbachelorere og akademikere fylder blandt de nyuddannede.

Finansvirksomhederne opfatter stadig i overvejende grad jobmarkedet som gunstigt og forventer ikke umiddelbart, at det bliver sværere at rekruttere eller fastholde medarbejderne i nærmeste fremtid.

Aldersfordelingen i sektoren betyder, at en del medarbejdere trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet i disse år. Nogle forlader også frivilligt jobbet til fordel for andre jobs, men virksomhederne har igen det forgangne år måttet skille sig af med en del medarbejdere. Ca. 1.650 medarbejdere er blevet afskediget fra pengeinstitutterne, knap 100 fra realkreditinstitutterne, ca. 200 fra pensionsselskaberne, godt 400 fra forsikringsselskaberne og godt 100 fra IT-virksomhederne.

Beskæftigelsesnedgangen skyldes den generelle økonomiske situation, men også at finanssektorens forretningsmodeller er under forandring, og at kravene til medarbejderne og deres kompetencer øges. Det betyder overskud af arbejdskraft indenfor nogle personalekategorier, mangel indenfor andre, og at uddannelsesniveaueet i sektoren stiger.

BESKÆFTIGELSEN I FINANSSEKTOREN

Finanssektoren i Danmark, som beskrevet i denne undersøgelse, omfatter penge- og realkreditinstitutter, pensionskasser og –selskaber, forsikringsselskaber samt IT-virksomheder, der servicerer finanssektoren. Alt i alt beskæftiger disse virksomheder 69.600 medarbejdere fordelt på

- 42.800 i pengeinstitutter
- 5.100 i realkreditinstitutter
- 5.200 i pensionskasser og –selskaber
- 12.500 i forsikringsselskaber
- 4.000 i IT-virksomheder omfattet af FA's overenskomster

Heraf er virksomheder med i alt 66.400 medarbejdere medlem af FA.

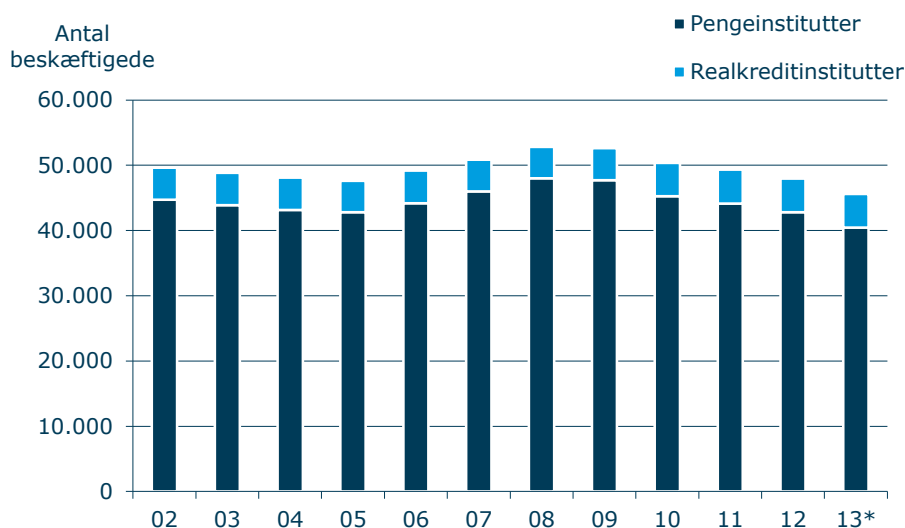
Pengeinstitutter på skrumpe

Beskæftigelsen i penge- og realkreditinstitutterne har været faldende siden finanskrisens start i 2008. I perioden 2008-2012 er beskæftigelsen således faldet med 5.200 personer i pengeinstitutterne, mens den er steget med 300 i realkreditinstitutterne. Heraf er beskæftigelsen det seneste år faldet med godt 1.300 medarbejdere i pengeinstitutterne og med ca. 100 medarbejdere i realkreditinstitutterne.

Beskæftigelsesnedgangen i pengeinstitutterne forventes at fortsætte i 2013, med yderligere reduktioner på 2.400 medarbejdere svarende til 5,5 pct.. Relativt set forventes den største nedgang i de mindre pengeinstitutter. Institutterne i regnskabsgrupperne 3-5 forventer således en nedgang i beskæftigelsen på 8 pct.. Indenfor realkredit forventes uændret beskæftigelse fra 2012 til 2013.

Beskæftigelsen i 2012 er baseret på udviklingen i beskæftigelsen i FA's medlemsvirksomheder, og skøn for 2013 er baseret på undersøgelsens resultater.

Figur 1. Beskæftigelsen i penge- og realkreditinstitutter 2002-2013

Kilde: Danmarks Statistik, FA og egne beregninger. Tallene er ekskl. IT og andre serviceselskaber tilknyttet finanssektoren.

Anm. Svar på spørgsmålene: Hvor mange medarbejdere havde virksomheden pr. 01.06.2012? Hvor mange medarbejdere skønner virksomheden at have ansat pr. 01.06.2013? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

Mindre bevægelser i pensions- og forsikringsselskaber

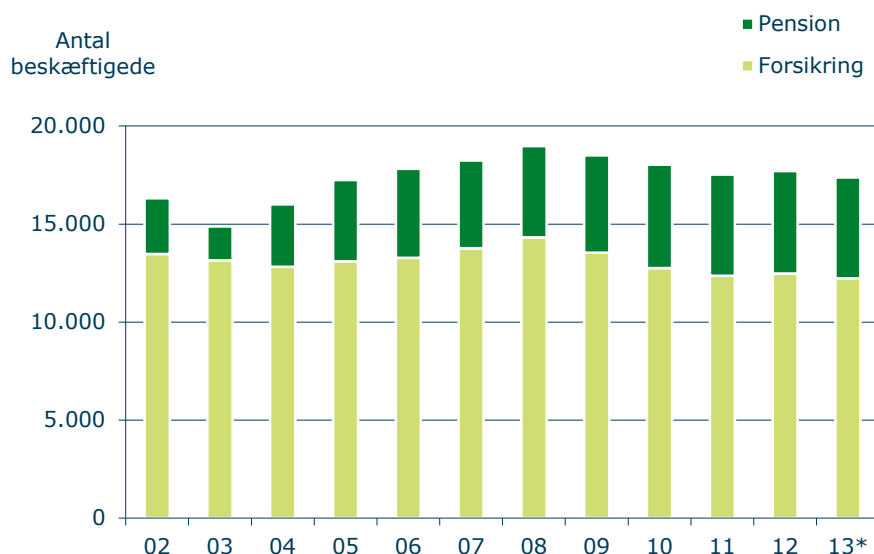
Beskæftigelsen på pensions- og forsikringsområdet har ikke været påvirket af finanskrisen i samme omfang som i pengeinstitutterne. Beskæftigelsestallene på pensions- og forsikringsområdet er dog usikre, da en omlægning af brancheklassifikationen i 2009/2010 gav anledning til væsentlige forskydninger i beskæftigelsen indenfor området. Beskæftigelsesniveauet i 2009 er derfor beregnet som et gennemsnit af beskæftigelsen i 2008 (tidligere

brancheklassifikation) og beskæftigelsen i 2010 (ny brancheklassifikation).

Det seneste år er beskæftigelsen på pensions- og forsikringsområdet i alt steget med ca. 175 medarbejdere. Det kommende år forventes fald på ialt godt 300 medarbejdere svarende til knap 2 pct..

Beskæftigelsen i 2012 er baseret på udviklingen i beskæftigelsen i FA's medlemsvirksomheder, og skøn for 2013 er baseret på undersøgelsens resultater.

Figur 2. Beskæftigelsen i pensions- og forsikringsselskaber 2002-2013

Kilde: Danmarks Statistik, FA og egne beregninger. Nye branchekoder brugt fra 2010. Skøn for 2012 er baseret på undersøgelse.

Anm. Svar på spørgsmålene: Hvor mange medarbejdere havde virksomheden pr. 01.06.2012? Hvor mange medarbejdere skønner virksomheden at have ansat pr. 01.06.2013? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

IT eneste område i vækst

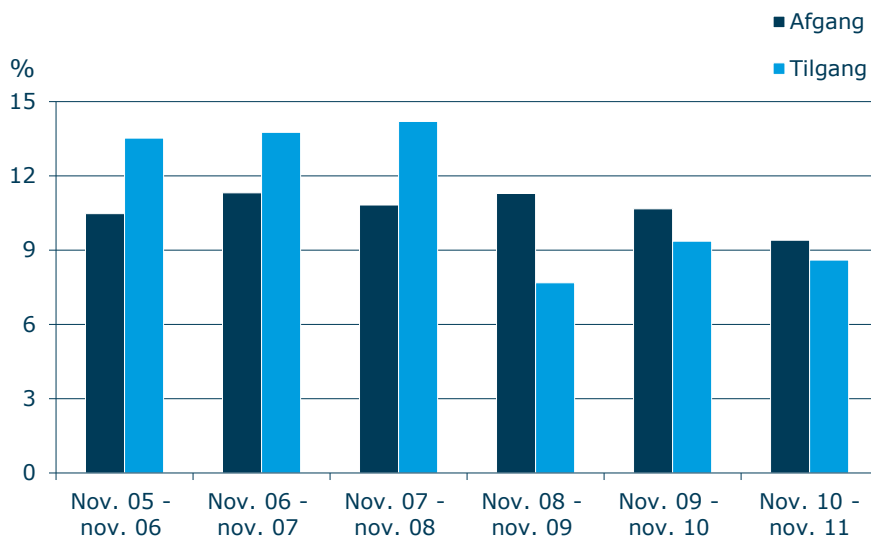
IT-virksomhederne er eneste del af sektoren, der forventer en positiv beskæftigelsesudvikling det kommende år.

De 8 IT-virksomheder med i alt 3.600 medarbejdere, der har deltaget i FA's beskæftigelsesundersøgelse, forventer en samlet beskæftigelsesfremgang på knap 200 medarbejdere svarende til godt 5 pct. fra 2012 til 2013. Det kan i høj grad tilskrives de strukturelle forandringer, der sker i sektoren, med større fokus på digitalisering og outsourcing.

PERSONALEOMSÆTNING

I perioden før finanskrisens indtræffen – mens beskæftigelsen i sektoren steg – var personaleomsætning målt på tilgang til sektorens koncerner og virksomheder høj. Fra efteråret 2008 faldt den til et markant lavere niveau. Afgangen har derimod holdt sig på et nogenlunde uændret niveau. Det skyldes sandsynligvis, at de afskedigelser, der er sket, i vidt omfang er "opvejet" af, at medarbejderne i højere grad har holdt fast i deres eksisterende jobs, og ikke i samme omfang som tidligere har søgt væk til nye udfordringer.

Figur 3. Personaleomsætning i finanssektoren

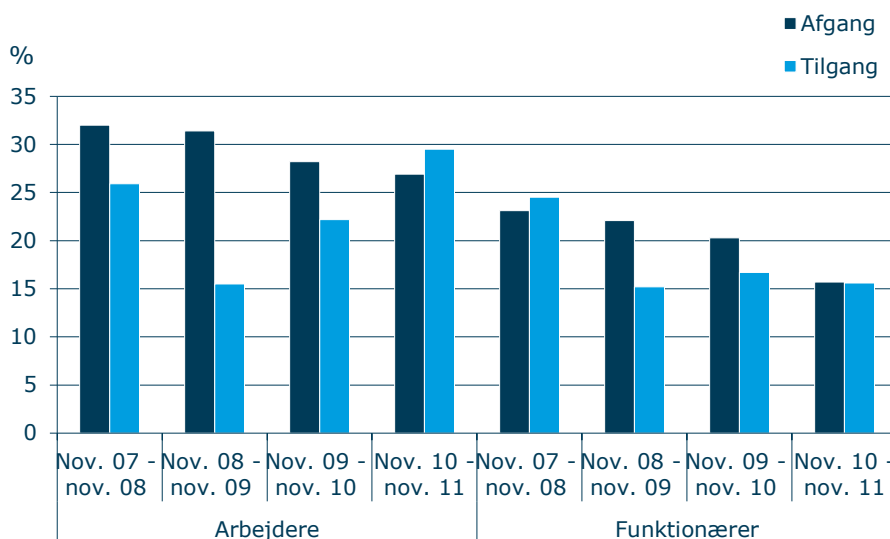

Kilde: FA. Anm. Personaleomsætningen er opgjort for kernemedarbejdere (defineret som fastansatte, fastlønnede medarbejdere ekskl. elever) i FA's medlemsvirksomheder.

Faldet i tilgang og det uændrede niveau for afgang har tilsammen betydet at sektoren er gået fra en situation med netto-tilgang til en situation med netto-afgang – helt i overensstemmelse med udviklingen i beskæftigelsen. På grund af forskellige opgørelsestidspunkter, metode og datagrundlag er tallene dog ikke fuldstændig sammenlignelige.

I forhold til DA-området er personaleomsætningen i finanssektoren lav. Udviklingen i personaleomsætningen i FA's medlemsvirksomheder ligner dog udviklingen i personaleomsætningen blandt funktionærer på DA-området, hvor man fra netto-tilgang er gået til netto-afgang. Dog er forskellen på tilgang og afgang ganske lille i de seneste DA-tal.

Figur 4. Personaleomsætning på DA-området

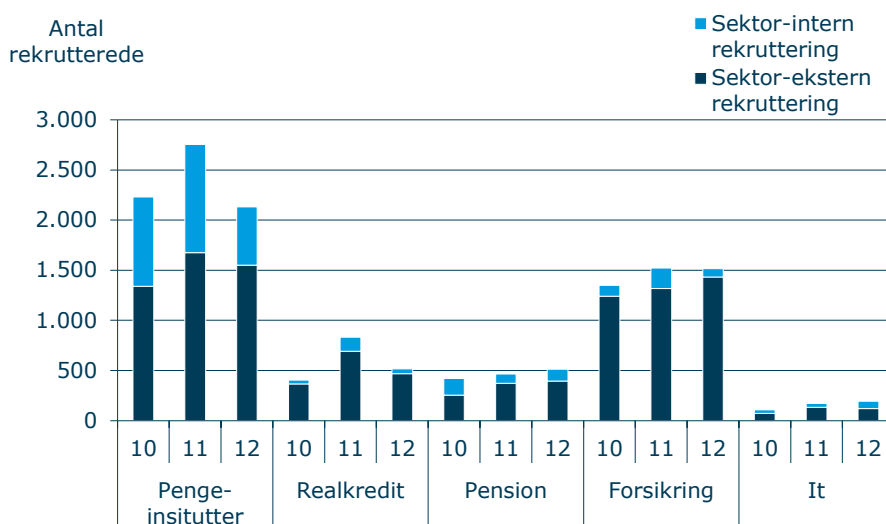
Kilde: DA.

REKRUTTERING AF FINANSMEDARBEJDERE

Nedgangen i beskæftigelsen i finanssektoren har – som personaleomsætningen også viser – ikke betydet, at der ikke er blevet rekrutteret medarbejdere. Det seneste år er der rekrutteret i alt 4.850 nye medarbejdere i sektoren fordelt på 2.150 i pengeinstitutter, 500

i realkreditinstitutter, 500 i pensionsselskaber, 1500 i forsikringsselskaber og 200 i IT-virksomheder. Samlet set er det 900 færre end året før forårsaget af en nedgang i rekrutteringen i penge- og realkreditinstitutter. Pension, forsikring og IT har derimod rekrutteret næsten uændret antal eller lidt flere end året før.

Figur 5. Rekruttering efter rekrutteringskilde (ekskl. fusion)

Kilde: FA

Anm. Svar på spørgsmålet: Hvor mange medarbejdere har virksomheden i alt rekrutteret de seneste 12 måneder? Rekrutteringer som følge af fusioner og virksomhedsoverdragelser er ikke inkluderet i figuren. Svarene er opjusteret til brancheniveau.

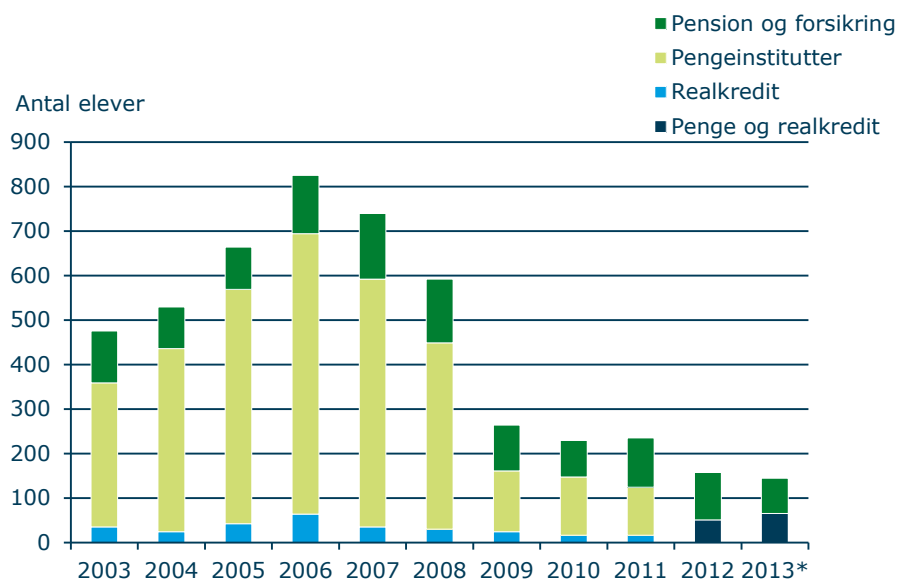
De finansielle virksomheder rekrutterer generelt kun en mindre del af deres nye medarbejdere internt i sektoren fra andre finansielle virksomheder. Den mindste andel af intern rekruttering sker indenfor realkredit og forsikring, hvor det i 2012 kun var hhv. 9 og 5 pct. af de nye medarbejdere, der kom fra ansættelser i andre finansielle virksomheder. I pengeinstitutter, pensionsselskaber og IT-virksomheder er andelen derimod mellem 20 og 40 pct.

Elever og nyuddannede

En del af virksomhedernes eksterne rekrutteringer består af ansættelser af elever og nyuddannede.

Ansættelser af finanselever har været for nedadgående i en årrække – især indenfor penge- og realkreditområdet. Elevoptaget faldt markant i perioden 2006-2009 (fra et niveau på 825 til 264 i hele sektoren), og har siden fortsat den faldende – om end væsentlige svagere – tendens. I 2012 blev der ansat 157 finanselever fordelt med 51 indenfor penge- og realkredit og 106 indenfor pension og forsikring. Det er første gang det absolutte elevoptag har været størst på pensions- og forsikringsområdet. I 2013 forventer penge- og realkreditinstitutterne at ansætte lidt flere elever, mens pensions- og forsikringsselskaberne forventer at ansætte lidt færre.

Figur 6. Udviklingen i finanselev-optaget

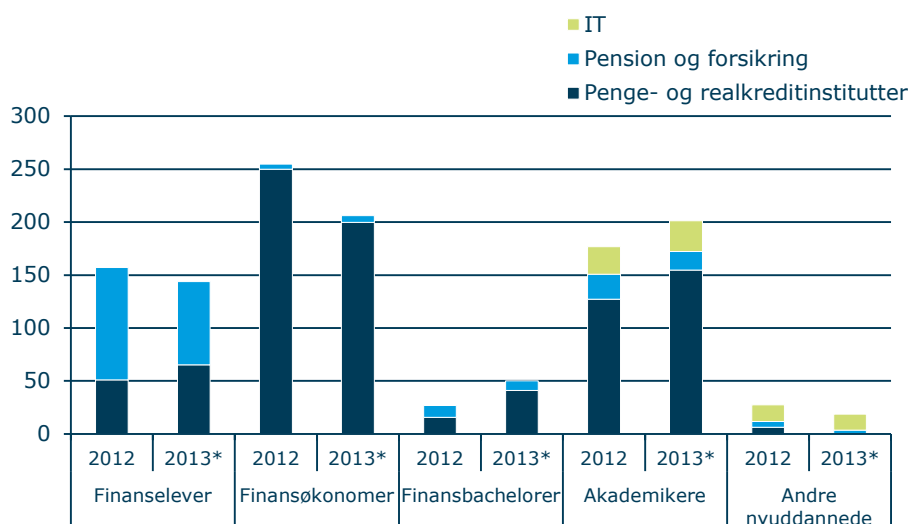

Kilde: FA

Anm. For 2013 svar på spørgsmålet: Hvor mange nye finanselever forventer I at ansætte de kommende 12 måneder? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

Mens elevindtaget således er faldet, er virksomhederne begyndt at rekruttere andre typer af nyuddannede, der i et vist omfang substituerer for den traditionelle finanselevuddannelse. Det drejer sig især om finansøkonomer og akademikere og senest om de helt nye finansbachelorere.

Figur 7. Antal ansættelser af elever og nyuddannede 2012 og forventet 2013

Kilde: FA.

Anm. Svar på spørgsmålene: Hvor mange af følgende har I ansat de foregående 12 måneder? Hvor mange af følgende forventer I at ansætte de kommende 12 måneder? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

Trods finansøkonomuddannelsens relativt få år på bagen, er finansøkonomer den gruppe af nyuddannede, der ansættes flest af i pengeinstitutterne i disse år - også selvom der forventes et fald i ansættelserne næste år. På pensions- og forsikringsområdet har uddannelsen derimod ikke rigtig slået igennem som rekrutteringskanal.

Den første årgang af finansbachelorer dimitterede i januar 2012, og det er dermed en ny kilde til rekruttering af nyuddannede. Penge- og realkreditinstitutterne forventer at ansætte flere det kommende år, og i pensions- og forsikringsselskaberne ansætter de allerede flere finansbachelorer end finansøkonomer.

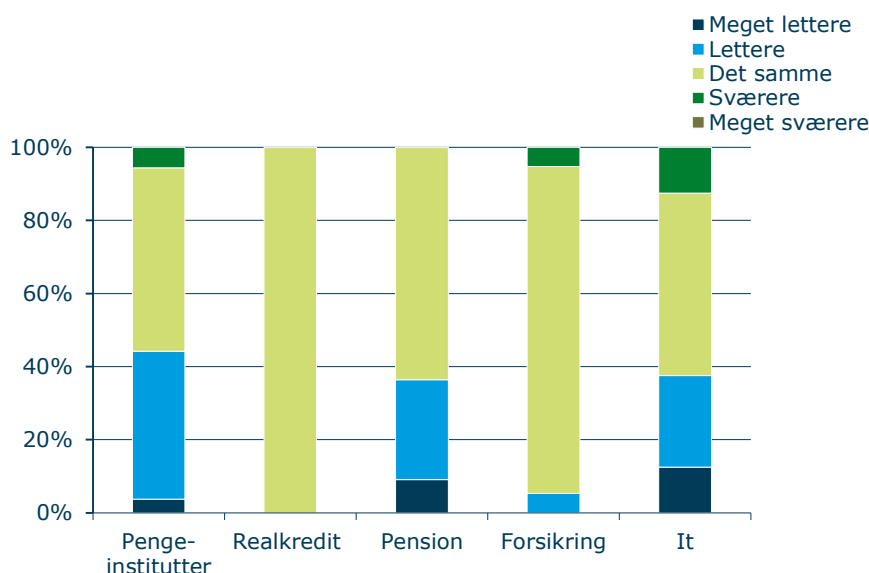
Akademikere udgør en relativ stor del af de nyuddannede, der ansættes både i penge- og realkreditinstitutter, pensions- og forsikringsselskaber samt i IT-virksomheder. Samlet set forventer finanssektoren at ansætte flere i 2013 end de har gjort i 2012, dog forventer pension og forsikring at ansætte lidt færre.

Sværhedsgrad af rekruttering

Med finanskrisens start ændrede jobmarkedet sig også. Forud var gået en periode med mangel på og hård konkurrence om arbejdskraften. Siden slutningen af 2008 har det været betydeligt lettere for virksomhederne at rekruttere de nødvendige medarbejdere.

I FA's årlige beskæftigelsesundersøgelser har langt hovedparten af finansvirksomhederne siden 2009 angivet, at rekrutteringssituationen er blevet lettere eller er uændret i forhold til året før. Det gælder også i år. For de få virksomheder, der har svaret, at det er blevet sværere, skal deres svar ses i lyset af, at jobmarkedet har været gunstigt for arbejdsgiverne de seneste år.

Figur 8. Sværhedsgrad ved rekruttering 2012 i forhold til 2011

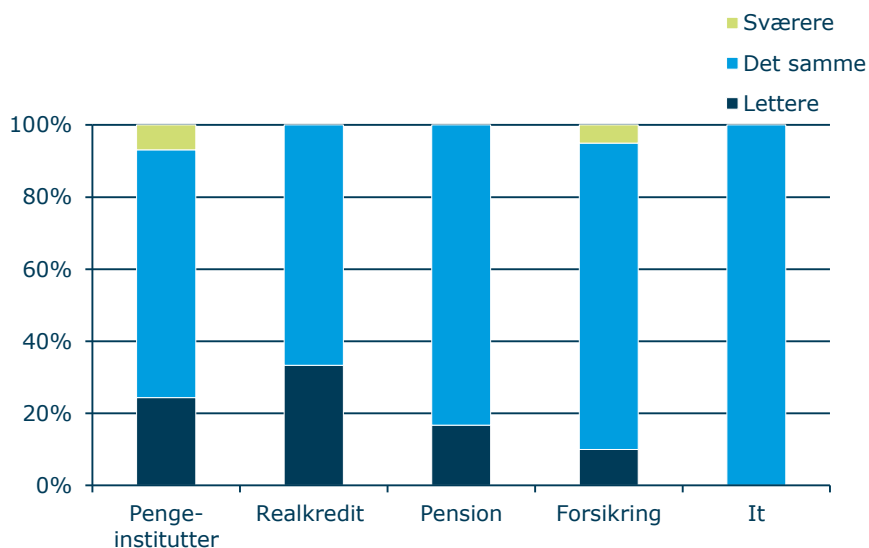

Kilde: FA.

Anm. Svar på spørgsmålet: Er det blevet lettere eller sværere at besætte ledige stillinger i dag i forhold til for et år siden? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

Virksomhedernes forventninger til rekrutteringssituationen den nærmeste fremtid er også helt overvejende positive. Kun få pengeinstitutter og forsikringsselskaber vurderer, at det bliver sværere at rekruttere om et år.

Figur 9. Forventning til rekruttering om et år

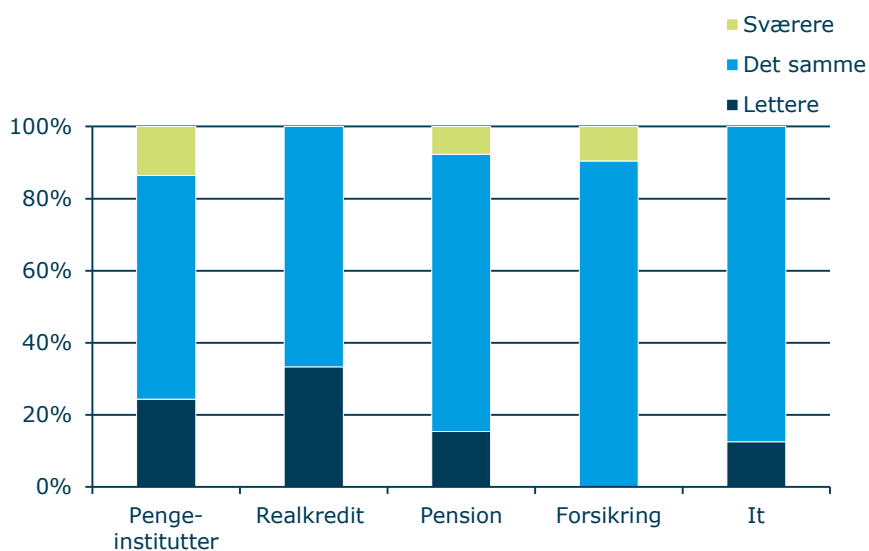

Kilde: FA.

Anm. Svar på spørgsmålet: Forventer I, at det bliver lettere eller sværere at rekruttere for virksomheden om 1 år? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

Lidt flere mener at det kan blive sværere at fastholde eksisterende medarbejder om et år i forhold til situationen i dag, men forventningen er stadig i langt de fleste virksomheder, at også fastholdelses-situationen vil være lettere eller uændret.

Figur 10. Forventning til fastholdelse om et år

Kilde: FA.

Anm. Svar på spørgsmålet: Forventer I, at det bliver lettere eller sværere at fastholde medarbejdere i virksomheden om 1 år? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

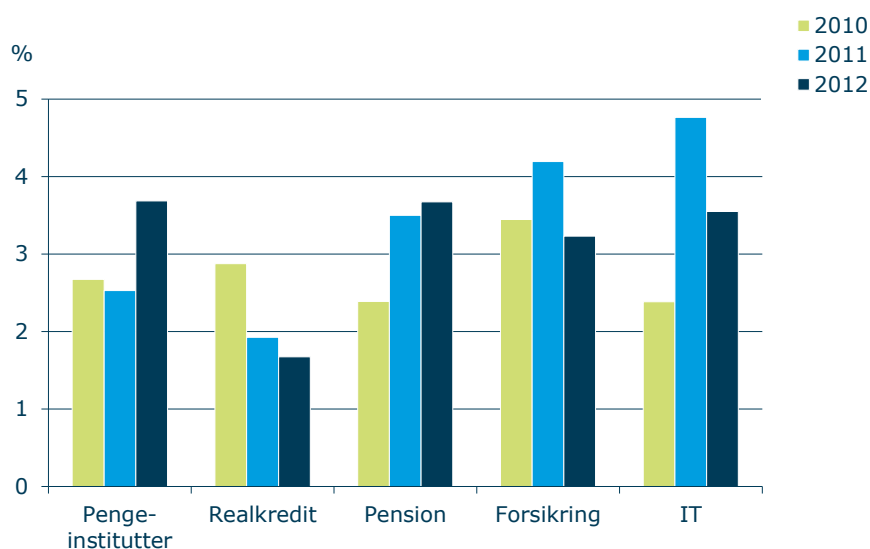
AFSKEDIGELSER

Til trods for sektorens rekrutteringer af nye medarbejdere har beskæftigelsen været faldende. Det skyldes selvfølgelig – som personaleomsætningen også viser – at medarbejderafgangen har oversteget medarbejdertilgangen. Medarbejderafgangen består både af medarbejdere, der har forladt jobbet frivilligt til fordel for et andet job eller for at gå på pension, men selvfølgelig også af de medarbejdere, som virksomhederne har måttet afskedige.

I løbet af det seneste år er knap 2.500 medarbejdere blevet afskediget i den finansielle sektor svarende til ca. 3,5 pct. af medarbejderne. Det er lidt flere end året før, hvor ca. 2.200 medarbejdere blev afskediget.

I realkreditinstitutterne har andelen af afskedigelser været noget lavere end i resten af sektoren, men ellers har områderne ikke adskilt sig væsentligt fra hinanden. I 2011 var spredningen områderne imellem noget større.

Figur 11. Antal afskedigelser som andel af medarbejderantal

Kilde: FA.

Anm. Svar på spørgsmålet: Hvor mange medarbejdere har virksomheden afskediget de seneste 12 måneder, opgjort på antal? Svarene er opjusteret til brancheniveau.

I absolutte tal er hovedparten af de knap 2.500 afskedigelser sket i pengeinstitutterne, hvor ca. 1.650 har mistet jobbet. Knap 100 har mistet deres job i et realkreditinstitut, ca. 200 et pensionselskab, godt 400 i et forsikringselskab og godt 100 i en IT-virksomhed.

EN SEKTOR I FORANDRING

Afskedigelserne i finanssektoren er bl.a. sket som led i en nødvendig omkostningstilpasning som følge af konjunktursituationen og pres fra øget regulering mv. Men sektoren er også under forandring som følge af især ændret kundefærd og ny teknologi. Det ændrer kravene til sammensætningen af medarbejderne og deres kompetencer og betyder, at visse medarbejdergrupper, som tidligere har fyldt meget i sektoren, ikke længere er af samme vigtighed. Omvendt har sektoren også behov for medarbejdere med nye kompetencer, som ikke tidligere har spillet en væsentlig rolle.

Af svarene på spørgsmål om hvorvidt virksomhederne har overskud af arbejdskraft fremgår det, at det har ca. 30 pct. af pengeinstitutterne i en eller flere personalekategorier, mens det samme gør sig gældende for 15 pct. af pensions- og forsikringselskaberne.

Samlet set identificerer virksomhederne i sektoren lidt mere end 1.300 overskydende medarbejdere. I pengeinstitutterne er overskuddet især i kategorierne kassemedarbejdere/

serviceassistenter og produktionsfolk, hvor der er hhv. knap 400 og godt 200 medarbejdere i overskud. På pensions- og forsikringsområdet meldes om lidt over 50 overskydende police- og skadesmedarbejdere samt taksatorer i kategorien med størst overskud.

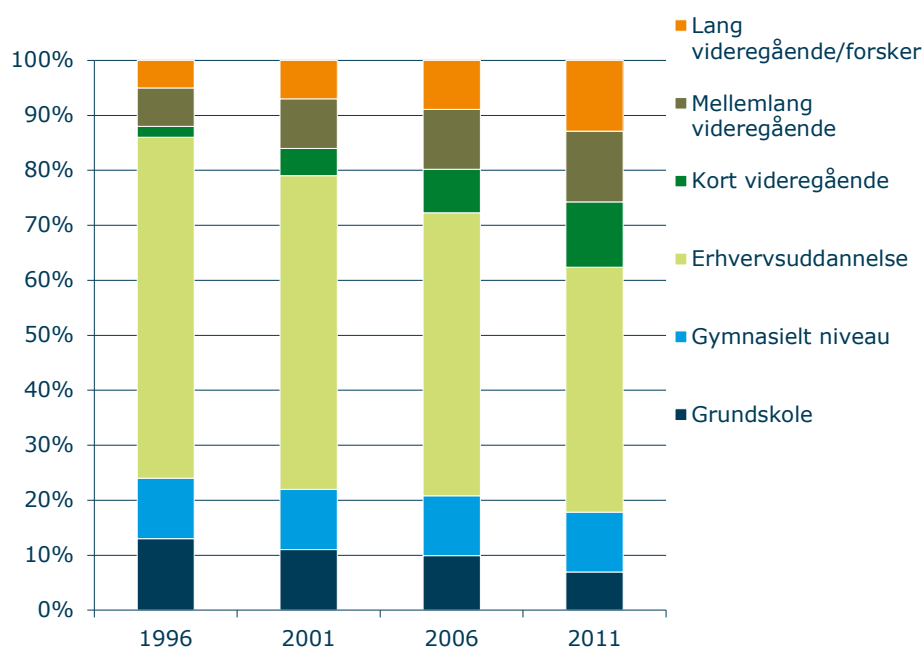
Omfanget af mangel på arbejdskraft fordeler sig modsat. Her oplever 15 pct. af pengeinstitutterne mangel på arbejdskraft i én eller flere personalekategorier, mens det gælder for 30 pct. af pensions- og forsikrings-selskaberne. I antal medarbejdere er manglen på arbejdskraft dog betydeligt mindre end overskuddet med i alt godt 150. De største mangelskategorier er privat- og erhvervsrådgivere i mindre pengeinstitutter og realkreditinstitutter, og assurandører, key account managers og andre sælgere i forsikrings-selskaber.

Medvirkende forklaringer på den relative lille mangel på arbejdskraft er det gunstige jobmarked, men også at virksomhederne i videst muligt omfang videreuddanner og omplacerer deres medarbejdere efter de ændrede behov. Således er over 2 pct. af medarbejderne i øjeblikket i gang med en offentlig uddannelse som led i deres arbejde. Dertil kommer en lang række privat udbudte brancheuddannelser samt interne kurser og uddannelser i virksomhederne.

Medarbejdernes profil

Kravene til finanssektoren og dens medarbejdere har været under stærk forandring gennem en årrække. Det kommer til udtryk i et ændret rekrutteringsmønster af nye medarbejdere som tidligere beskrevet, og det afspejler sig i sammensætningen af medarbejderne for så vidt angår deres uddannelsesbaggrund og -niveau.

Figur 12. Udvikling i uddannelsesniveau for finansmedarbejdere

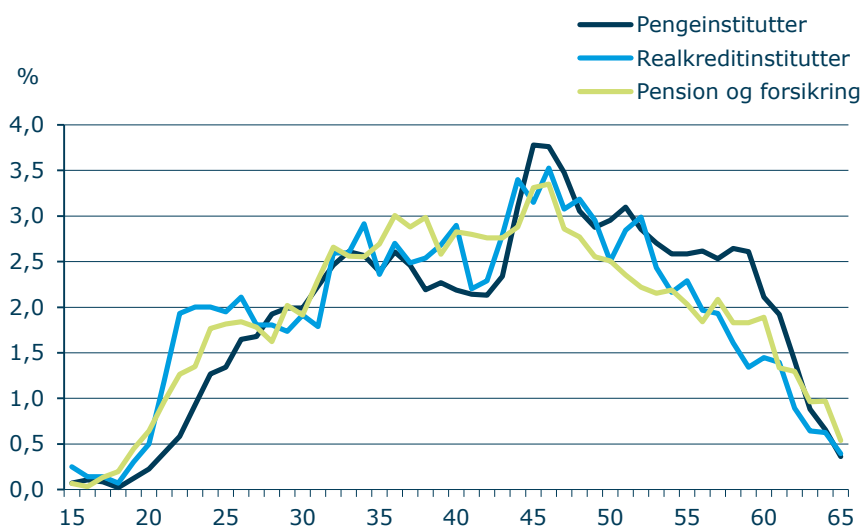
Kilde: 1996-2006: Danmarks Statistik (RASU2), 2011: FA strukturstatistik suppleret med uddannelseskoder fra Danmarks Statistik.

Anm. Tabellen oplyser færdiggjorte offentlige uddannelser. Igangværende uddannelse og privat uddannelse er ikke inkluderet.

Udviklingen i medarbejdernes uddannelsesniveau er både et resultat af det ændrede rekrutteringsmønster og af det betydeligt omfang af efter- og videreuddannelse, der sker i sektoren. Endvidere betyder den demografiske udvikling, at uddannelsesniveauet højes idet de ældre medarbejdere, der går på pension typisk har et lavere uddannelsesniveau end de yngre medarbejdere.

Aldersfordelingen i sektoren - især i pengeinstitutterne - betyder, at denne udvikling vil fortsætte. I pengeinstitutterne er 16 pct. af medarbejderne 57 eller derover og kan dermed forventes at gå på pension indenfor de næste 10 år. I realkreditinstitutterne gælder det 11 pct. af medarbejderne og i pensions- og forsikringssekskaberne 14 pct..

Figur 13. Alderssammensætning finanssektoren

Kilde: FA.

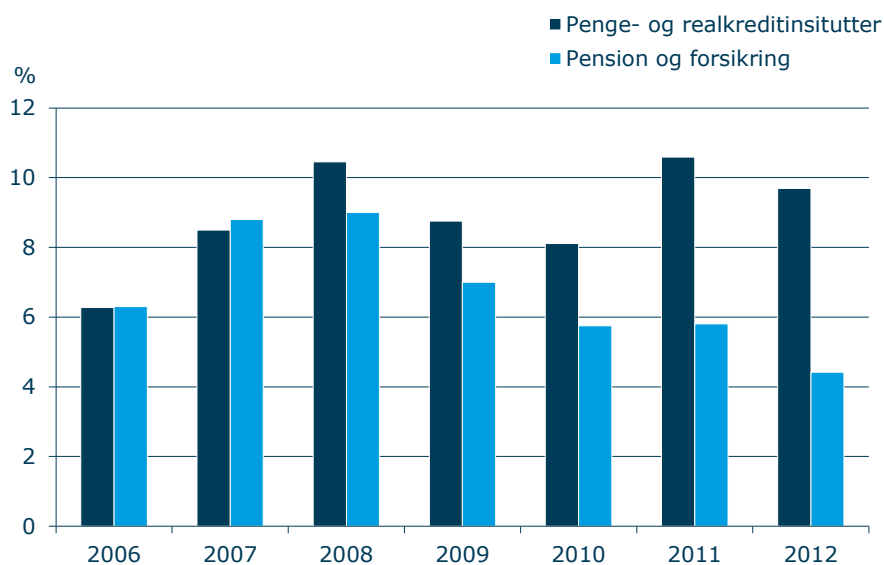
Anm. Alderssammensætningen er opgjort for medarbejdere i FA-medlemsvirksomheder pr. maj 2012.

Brug af seniordeltid

I 2003 blev der indført seniordeltidsordning i FA's overenskomster. Ordningen gav medarbejdere, der var fyldt 58 år ret til at gå på deltid og samtidig modtage uændrede pensionsindbetalinger fra arbejdsgiveren. Ved overenskomstforhandlingerne i 2012 blev ordningen på penge- og realkreditområdet ændret til at gælde medarbejdere, der er fyldt 60 år. På pensions- og forsikringsområdet gælder ordningen stadig fra 58.

For at belyse brugen af ordningen sættes antallet af medarbejdere, der benytter ordningen, i forhold til antallet af medarbejder på 58 og derover.

Figur 14. Andel 58+-årige, der er på seniordeltid

Kilde: FA.

Anm. Svar på spørgsmålet: Hvor mange medarbejdere har i løbet af de seneste 12 måneder benyttet sig af seniordeltid. Tallene vedrører alene medarbejdere i FA-medlemsvirksomheder, da aldersfordelingen ikke kendes for medarbejdere i ikke-medlemsvirksomheder.

Ordnningen har siden 2008 været mere udbredt i penge- og realkreditinstitutter end i pensions- og forsikringselskaber. Fra 2008 til 2010 faldt brugen af ordningen, mens den i 2011 igen steg på penge- og realkreditområdet og var uændret indenfor pension og forsikring. I 2012 er brugen igen faldet på begge områder. På penge- og realkreditområdet kan det til dels skyldes den indskrænkning af ordningen, der er under indfasning. En vis variation i tallene kan tilskrives den statistiske usikkerhed, der er forbundet med at analysere på en mindre medarbejdergruppe og sammenkøre forskellige statistiske kilder.

OM UNDERSØGELSEN

Beskæftigelsesundersøgelsen er baseret på et repræsentativt udsnit af virksomheder i den finansielle sektor. Den omfatter således både pengeinstitutter, realkreditinstitutter, pensionskasser og -selskaber, skadesforsikringskasser samt IT-virksomheder organiseret i Finanssektorens Arbejdsgiverforening. De fleste pensionskasser er ikke medlem af FA, men både kasser, der indgår i et administrationsfællesskab, og kasser, der ikke gør, indgår i undersøgelsen.

Undersøgelsen er baseret på besvarelser fra i alt 114 virksomheder. Alle svar er opjusteret til den samlede beskæftigelse på de enkelte områder jf. nedenstående:

Respondenter fordelt på områder

Område/gruppe	Antal medarbejdere i undersøgelsen i forhold til samlet antal
Pengeinstitutter gruppe 1 ¹	100 pct.
Pengeinstitutter gruppe 2 ²	99 pct.
Pengeinstitutter gruppe 3-5 ³	62 pct.
Realkreditinstitutter	100 pct.
Pensionskasser og -selskaber	71 pct.
Forsikringskasser	91 pct.
IT-virksomheder (ej opjusteret)	100 pct.

Indsamlingen af besvarelserne skete i perioden 6. september til 24. oktober 2012.

¹ Arbejdende kapital over 65 mia. kr.

² Arbejdende kapital mellem 12 og 65 mia. kr.

³ Gruppe 3: Arbejdende kapital mellem 250 mio. kr. og 12 mia. kr., Gruppe 4: Arbejdende kapital under 250 mio. kr., Gruppe 5: Filialer af udenlandske institutter i Danmark

